

також забезпечити гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами, що сприятиме реалізації прав родин загиблих і зниклих безвісти та відповідатиме вимогам гуманності.

Список використаних джерел

1. Цивільне право та процес: підготовка до іспиту : навч. посіб. за ред. Резворович К. Р., Юніна О. С., Круглової О. О. та ін. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. Ч. 1. 295 с.

2. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. Оголошення людини померлою під час воєнного стану: процедура та правові наслідки. *Юрфем.ua*. URL: <https://jurfem.com.ua/oholoshennya-luidyny-pomerloyu-pid-chas-voennoho-stanu/>

4. Пільги та виплати членам сімей загиблих військовослужбовців. *Омбудсман України*. URL: <https://ombudsman.gov.ua/uk/pilgi-ta-viplati-chlenam-simej-zagiblih-vijskovosluzhbovciv>

5. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

6. Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.1994 р. № 302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-94-п#Text>

Банар Станіслав Едуардович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Юшкевич Олена Геннадіївна,
доцент кафедри теорії та історії держави та права
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Ефективне функціонування системи нормативно-правового забезпечення національної безпеки не можливе без додержання головного принципу, відповідно до якого виключалась би будь-яка узурпація всіх функцій одним із суб'єктів забезпечення національної безпеки та домінування одного суб'єкта над іншим. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки – це процес

створення та/або внесення змін, прийняття та/або ухвалення законодавчих актів у сфері національної безпеки, їх упровадження, практичне правозастосування та контроль за виконанням їх вимог. Нормативна база у сфері національної безпеки являє собою сукупність законів, нормативних актів та інструктивних документів, які визначають порядок функціонування системи національної безпеки.

Отже, вхідною, керуючою, правовою інформацією для функціонування системи національної безпеки є Конституція України, закони та підзаконні (нормативно-правові) акти, які визначають функції і завдання державних і недержавних суб'єктів забезпечення національної безпеки як у цілому, так і по конкретних напрямках їх діяльності, підсистемам і рівнями управління.

Систему нормативно-правового забезпечення національної безпеки становлять: Конституція України; Закон України «Про основи національної безпеки України» та інші закони України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також видані на виконання законів інші нормативно-правові акти.

Правова основа національної безпеки є дворівневою.

На першому рівні, нормативно-правове забезпечення створюється в рамках системи національної безпеки та має загальнообов'язковий для всіх характер (Конституція України, закони та постанови Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, рішення Ради національної безпеки і оборони України тощо).

На другому рівні створюється відомча нормативна база, яка уточнює і конкретизує з урахуванням специфіки кожного суб'єкта забезпечення національної безпеки його функції та завдання.

Таким чином, головними цілями законотворчої діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки є:

– юридичне закріплення існуючих відносин та їх правове регулювання у сфері національної безпеки;

– формування нових відносин, відсутніх на даний час, але бажаних чи необхідних з погляду виконання перспективних завдань і планів;

ліквідація відносин та ситуацій, які гальмують розвиток нових прогресивних тенденцій у політичній, економічній, соціальній, військовій, екологічній, науково-технологічній, інформаційній та інших сферах.

Національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [1].

Конституція України – це основний закон країни, який закріплює основи державного ладу, права і свободи громадян, а також визначає принципи національної безпеки. Конституція встановлює, що захист суверенітету та територіальної цілісності України є найвищим обов'язком держави [2].

Закон України «Про національну безпеку України» визначає основи і принципи національної безпеки та оборони, структуру і функції державних органів у цій сфері, а також напрями і завдання з питань національної безпеки. Це включає захист державного суверенітету, територіальної цілісності та обороноздатності країни [1].

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» визначає порядок введення воєнного стану, повноваження органів влади, права та обов'язки громадян і юридичних осіб в умовах воєнного стану. Цей закон також встановлює можливі обмеження прав і свобод громадян та порядок їх реалізації під час воєнного стану [2].

Президент України відіграє ключову роль у керівництві сектором безпеки та оборони. Він видає укази, які мають обов'язковий характер, і здійснює загальне керівництво діяльністю силових структур. Президент також несе відповідальність за прийняття рішень щодо введення воєнного стану.

Кабінет Міністрів України координує діяльність усіх органів виконавчої влади, забезпечуючи злагоджену роботу в умовах воєнного стану. Він відповідає за реалізацію заходів, спрямованих на зміцнення обороноздатності країни, мобілізацію ресурсів і забезпечення економічної стабільності.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади виконують роль виконавців на місцевому рівні. Вони здійснюють контроль за дотриманням законодавства, забезпечують реалізацію державної політики в сфері оборони та національної безпеки, а також координують дії збройних сил, правоохоронних органів та місцевих громад.

Ці пункти забезпечують правову основу та ефективне управління для забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану [2].

У разі введення воєнного стану держава проводить загальну або часткову мобілізацію, забезпечує створення резервів озброєння, матеріально-технічних ресурсів та людських ресурсів. Мобілізаційні заходи дозволяють швидко підвищити обороноздатність країни. Економічна безпека та зміцнення економічного потенціалу є критично важливими для стабільного функціонування держави в умовах воєнного стану. Боротьба з корупцією, контроль за стратегічними галузями економіки та забезпечення стабільності фінансової системи сприяють економічній безпеці.

Протидія дезінформації та ворожій пропаганді є ключовим елементом інформаційної безпеки. Захист інформаційного простору країни та підтримка морального духу населення через правдиву та патріотичну інформацію є важливими завданнями. Співпраця з міжнародними організаціями, партнерами та союзниками забезпечує військову, політичну та економічну підтримку України, включаючи обмін розвідувальними даними та технічну допомогу.

Права та свободи громадян можуть бути обмежені відповідно до законодавства для забезпечення національної безпеки. Всі дії державних органів повинні бути легітимними та відповідати міжнародним стандартам прав людини. Забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану – це комплексний процес, що вимагає злагодженої роботи всіх гілок влади, збройних сил, спеціальних служб та активного залучення міжнародних партнерів. Тільки таким чином можна ефективно протистояти загрозам та забезпечити стабільність та розвиток держави [4].

Національна безпека України - це складний, багатоплановий процес, що передбачає тісну координацію між різними гілками влади, армією та міжнародними партнерами. Важливою складовою є також економічна

стабільність, яка забезпечується боротьбою з корупцією та контролем за стратегічними галузями економіки. Значну роль відіграє і інформаційна безпека, що протидіє дезінформації та ворожій пропаганді, підтримуючи моральний дух населення. Легітимність дій державних органів та відповідність міжнародним стандартам прав людини є ключовими аспектами в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14.09.2020 «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

***Барсегян Арсен Арайович,**
здобувач ступеня вищої освіти магістр
навчально-наукового інституту Юридичного
інституту Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник:
Пікуля Тетяна Олександрівна,
професор кафедри теоретичної юриспруденції
Юридичного інституту Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ ФЕНОМЕНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ

Феноменологія як самостійний напрям філософських досліджень структури досвіду і свідомості базується на двох фундаментальних ідеях: перша полягає в тому, що кожна людина має свідомість, яка є зрозумілою для кожної мислячої істоти. Друга ідея підкреслює, що оскільки свідомість є знаряддям пізнання всього, що лежить за її межами (тобто зовнішнього світу), то будь-які об'єкти або факти дійсності пізнаються і осмислюються нами лише через те, що певним чином відображаються й проявляються у свідомості [1].